

NOVÉ NAŘÍZENÍ CPR 305/2011 PRO STAVEBNÍ VÝROBKY A TECHNICKÉ INFORMACE O VÝROBCÍCH POTŘEBNÉ PRO STAVEBNÍ PRAXI

V DUBNU 2011 VEŠLO V PLATNOST NOVÉ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 305/2011, KTERÉ NAHRADILO SMĚRNICI 89/106 VZTAHUJÍCÍ SE NA STAVEBNÍ VÝROBKY. SMĚRNICE JE HLAVNÍM DOKUMENTEM, KTERÝM SE ŘÍDÍ UVÁDĚNÍ STAVEBNÍCH VÝROBKŮ NA TRH EU. PŘESTOŽE NOVÉ NAŘÍZENÍ JIŽ PLATÍ, ÚPLNÁ PŮSOBNOST JE POSUNUTA AŽ NA 1. ČERVENEC 2013. PROTOŽE TATO ZMĚNA JE VÝZNAMNÁ, INFORMUJEME O NÍ V PŘEDSTIHU. ZÁROVEŇ SE POKUSÍME V NAVAZUJÍCÍ ČÁSTI ČLÁNKU VYSVĚTLIT POHLEDEM TECHNIKA, JAKÝ MÁJÍ UVEDENÉ PŘEDPISY VÝZNAM VE VZTAHU K VÝROBKŮM SAMOTNÝM A VE VZTAHU K NAVRHOVÁNÍ STAVEBNÍCH KONSTRUKCÍ.

SMĚRNICE 89/106 EHS

Podrobně jsme o Směrnici 89/109 EHS [1] (dále jen Směrnice) informovali v DEKTIME 01/2008 a 01/2009. Nyní jen krátce připomeneme, že Směrnice byla zavedena do evropského prostředí před více než dvaceti lety. Důvodem vzniku Směrnice, jejíž principy přijaly členské státy EU, včetně ČR, byla snaha zajistit volný pohyb zboží na trhu EU a sjednotit posuzování stavebních výrobků, které bylo do té doby v členských státech různé. Pro tyto účely se začaly vypracovávat společné (harmonizované) technické specifikace výrobků. O harmonizovaných technických

specifikacích výrobků podle Nařízení 305/2011[2] (dále jen Nařízení) je informováno v samostatném okně na této stránce. Je nutné uvést, že aplikaci Směrnice v členských státech, jak bude vysvětleno dále, bylo nutné zajistit dalším národním předpisem. V ČR to zajistilo NV 190/2002 Sb. [3], které má obdobný obsah jako Směrnice 89/109 EHS.

NAŘÍZENÍ 305/2011

Došlo k významné změně statusu dokumentu. Ze Směrnice se stalo Nařízením Evropského parlamentu a Rady, které, na rozdíl od Směrnice, nemusí být aplikováno v členských

zemích dalším národním předpisem. Má tedy přímou působnost ve všech členských státech EU. Nařízení vlády 190/2002Sb., které aplikuje Směrnici do české legislativy, pak bude pravděpodobně k datu plné působnosti Nařízení, tj. k 1. červenci 2013, zrušeno.

Cílem nového Nařízení je jistě udělat další krok v harmonizaci evropských předpisů pro stavební výrobky. V této oblasti jsou již dnes praktické zkušenosti, pro velkou část stavebního trhu existují harmonizované technické specifikace, podle kterých výrobci postupují při uvádění výrobků na trh. Je přirozené, že praktickým

Obr. 01 | Vybrané strany Nařízení 305/2011

Harmonizované technické specifikace se dají charakterizovat jako dokumenty, které stanovují postupy (nebo odkazují na postupy) zkoušení technických parametrů výrobků a stanovují rozsah těchto zkoušek, povinnosti výrobců a vztah specifikace k Nařízení 305/2011 kvůli zajištění prohlášení o vlastnostech a značce CE.

EN (HEN) – HARMONIZOVANÁ TECHNICKÁ NORMA

Dokument, který stanoví metody a kritéria pro posuzování vlastností

stavebních výrobků ve vztahu k jejich základním charakteristikám, text ve vztahu k Nařízení je v EN uveden v příloze ZA.

Příklad harmonizované technické normy: EN 1304 *Pálené střešní tašky a tvarovky - Definice a specifikace výrobku*

Pozn. Podoba přílohy ZA v již platných EN bude s příchodem Nařízení změněna. Nyní je vypracována šablona nové přílohy ZA pro harmonizované EN, po schválení bude předána komisím

zodpovědným za vydávání EN k používání.

ETA – EVROPSKÉ TECHNICKÉ POSOUZENÍ

Dokument obdobného významu jako EN, vypracovává se však právě pro výrobky pro které EN neexistuje nebo metody uvedené v EN nejsou pro výrobek vhodné. Pro účely vydávání ETA je nutná existence EAD (evropský dokument pro posouzení).

Expertní a znalecká kancelář
Doc. Ing. Zdeněk KUTNAR, CSc.
IZOLACE & KONSTRUKCE
STAVEB

OBJEKTY

bytové, občanské, sportovní,
kulturní, průmyslové, zemědělské,
inženýrské a dopravní

KONSTRUKCE

ploché střechy a terasy, střešní
zahrad, šikmé střechy a obytná
podkroví, obvodové pláště,
spodní stavba, základy, sanace
vlhkého zdiva, dodatečné tepelné
izolace, vlhké, mokré a horké
provozy, chladírny a mrazírny,
bazény, jímky, nádrže, trubní
rozvody, kolektory, mosty, tunely,
metro, skládky, speciální
konstrukce

DEFEKTY

průsaky vody, vlhnutí konstrukcí,
povrchové i vnitřní kondenzace,
destrukce materiálů a konstrukcí
vyvolané vodou, vlhkostí
a teplotními vlivy

POUČENÍ

tvorba strategie navrhování,
realizace, údržby, oprav
a rekonstrukcí spolehlivých
staveb od koncepce až po detail

TECHNICKÁ POMOC

expertní a znalecké posudky vad,
poruch a havárií izolací staveb,
koncepce oprav

KONTAKTY:

KUTNAR
IZOLACE & KONSTRUKCE STAVEB
expertní a znalecká kancelář

- ČVUT Praha, fakulta architektury,
Tháškova 9, 160 00 Praha 6,
- Stálá služba:
Tiskařská 10, Praha 10,
tel.: 233 333 134
e-mail: kutnar@kutnar.cz
- Operativně mobil:
603 884 984

používáním se odhalila i slabá
místa Směrnice nebo nejasná
nebo zavádějící ustanovení.
Proto, aby nové Nařízení mohlo
v evropském prostředí působit zase
v řádu let až desítek let, proběhlo
v období 2009 až 2011 velmi
čilé projednávání textu předpisu
a po několika odložení data vydání,
vešlo v dubnu 2011 v platnost.
Zmíněná prodleva v úplné
působnosti Nařízení od července
2013 má poskytnout dostatek
času pro transformaci procesů
na straně výrobců stavebních
výrobků, ale i technických
zkušeben, které výrobky prověřují.
Zároveň se změna musí projevit
i v harmonizovaných technických
specifikacích výrobků, které jsou
zpracovávány v technických
komisích na evropské úrovni.
V oblasti výrobků pro střešní krytiny
a obklady stěn, hydroizolačních
pásů a fólií a asfaltových,
polymerem modifikovaných,
hydroizolačních povlaků je CTN
ATELIER DEK aktivním účastníkem
práce v těchto komisích. Komise,
které jsou složeny především ze
zástupců výrobců a zkušeben
výrobků v uvedených oblastech,
o novém Nařízení aktivně diskutují,
sdílí informace a zkušenosti
a na zavedení do praxe se
připravují. Datum 1. července 2013
je pro výrobce zásadní. Po tomto
datu musí respektovat Nařízení
a své výrobky na trh EU uvádět
podle nových pravidel. Existující
harmonizované specifikace
budou při pravidelných revizích
aktualizovány v částech týkajících
se Nařízení, nově vznikající
budou automaticky nové Nařízení
respektovat.

CÍL NAŘÍZENÍ

Směrnice měla zajistit
shodu výrobku s požadavky
harmonizované technické
specifikace. „Shoda s požadavky“
mohla vyvolávat v uživatelích
dojem, že výrobek splňuje
vše potřebné pro zabudování
do stavby. Je ale nutné uvést,
že tento předpoklad je naplněn
jen částečně. Vhodnost výrobku
pro použití v konkrétní stavbě, je
nutné vždy zvážit v konstrukčních
souvislostech, což harmonizované
technické specifikace nezajišťují,
ani nikdy zajišťovat neměly.

Shoda s požadavky specifikací
zajišťuje jen předpoklad možného
použití ve stavbě. Nařízení si klade
za cíl tento stav vyjasnit. Cílem
Nařízení je zajistit „pouze“ informace
o vlastnostech výrobků, tak aby
byly dostupné spolu s výrobkem
na trhu EU.

KLÍČOVÉ BODY NAŘÍZENÍ

Již svým obsahem je Nařízení
kratší a přehlednější. Nařízení
zavádí oproti Směrnici některé
významné změny. Vybrané
části textu, relevantní pro
stavební výrobky samotné, jsou
uvedeny v následujícím textu
a okomentovány.

Požadavky na stavby ve vztahu k výrobkům

Nařízení téměř kopíruje požadavky
na stavby uvedené ve Směrnici.
I když se mluví o požadavcích
na stavby, je uvažováno, že
od nich jsou odvozeny požadavky
na výrobky. Vývoj požadavků
na stavby v Nařízení je znázorněn
v tabulce /01/. Novinkou je
7. požadavek na stavby z oblasti
udržitelné výstavby a doplnění
souvisejícího požadavku č. 6
o energetickou účinnost staveb.

Prohlášení o vlastnostech

Dosud jsme byli zvyklí, že k výrobku
je výrobcem nebo dovozcem
do EU dokládáno tzv. prohlášení
o shodě. Označení shody
dnes značí soulad technických
parametrů a doložených deklarací
s ustanoveními (požadavky)
harmonizovaných technických
specifikací. Nařízení přináší posun
v pohledu na význam prohlášení
o shodě, které navíc není určeno
především pro uživatele výrobku,
ale pro orgány dozoru (např.
ČOI, Celní správa ČR). Protože
jeho předkládání je zákonem
22/1997Sb.[4] nařízeno pouze
těmto kontrolním orgánům.
V běžné praxi je ale obvyklé
požadovat prohlášení o shodě při
odběratelsko-obchodních stycích.
Při doložení se často předpokládá
že výrobek je vhodný pro použití
v jakékoli stavební konstrukci. Tento
předpoklad je ale lichý. V prohlášení
o shodě výrobce pouze konstatuje,
že provedl všechny kroky nezbytné

Směrnice 89/106	Nařízení 305/2011
1. Mechanická odolnost a stabilita Stavba musí být navržena a provedena takovým způsobem, aby zatížení, která na ni budou pravděpodobně působit v průběhu výstavby a užívání, neměla za následek - zřícení celé stavby nebo její části; - větší stupeň nepřípustného přetvoření; - poškození jiných částí stavby nebo technických zařízení nebo instalovaného vybavení v důsledku většího přetvoření nosné konstrukce; - poškození v případě, kdy je rozsah neúměrný původní příčině.	1. Mechanická odolnost a stabilita Stavba musí být navržena a provedena tak, aby zatížení, která na ni budou pravděpodobně působit v průběhu výstavby a užívání, neměla za následek: - zřícení celé stavby nebo její části; - větší stupeň nepřípustné deformace; - poškození jiných částí stavby nebo technických zařízení nebo instalovaného vybavení v důsledku větší deformace nosné konstrukce; - poškození neúměrné původu poškození.
2. Požární bezpečnost Stavba musí být navržena a provedena takovým způsobem, aby v případě požáru: - byla po určenou dobu zachována únosnost konstrukce, - byl uvnitř stavby omezen vznik a šíření ohně a kouře, - bylo omezeno šíření požáru na sousední stavby, - mohli uživatelé opustit stavbu nebo být zachráněni jiným způsobem, - byla brána v úvahu bezpečnost záchranných jednotek.	2. Požární bezpečnost Stavba musí být navržena a provedena takovým způsobem, aby v případě požáru: - byla po určenou dobu zachována nosnost konstrukce; - byl uvnitř stavby omezen vznik a šíření ohně a kouře; - bylo omezeno šíření požáru na sousední stavby; - obyvatelé mohli stavbu opustit nebo aby mohli být jinými prostředky zachráněni; - byla brána v úvahu bezpečnost záchranných jednotek.
3. Hygiena, ochrana zdraví a životního prostředí Stavba musí být navržena a provedena takovým způsobem, aby neohrožovala hygienu nebo zdraví jejích uživatelů nebo sousedů, zejména v důsledku: - uvolňování toxických plynů, - přítomnosti nebezpečných částic nebo plynů v ovzduší, - emisí nebezpečného záření, - znečišťování nebo zamořování vody nebo půdy, - nedostatečného zneškodňování odpadních vod, kouře a tuhých nebo kapalných odpadů, - výskytu vlhkosti v částech stavby nebo na površích uvnitř stavby.	3. Hygiena, ochrana zdraví a životního prostředí Stavba musí být navržena a provedena takovým způsobem, aby neohrožovala hygienu nebo zdraví jejích uživatelů nebo sousedů, zejména v důsledku: - uvolňování toxických plynů, - přítomnosti nebezpečných částic nebo plynů v ovzduší, - emisí nebezpečného záření, - znečišťování nebo zamořování vody nebo půdy, - nedostatečného zneškodňování odpadních vod, kouře a tuhých nebo kapalných odpadů, - výskytu vlhkosti v částech stavby nebo na površích uvnitř stavby.
4. Bezpečnost při užívání Stavba musí být navržena a provedena takovým způsobem, aby při jejím užívání nebo provozu nevznikalo nepřijatelné nebezpečí nehod, např. uklouznutím, pádem, nárazem, popálením, zásahem elektrickým proudem, zranění výbuchem.	4. Bezpečnost a přístupnost při užívání Stavba musí být navržena a provedena takovým způsobem, aby při jejím užívání nebo provozu nevznikalo nepřijatelné nebezpečí nehod nebo poškození, např. uklouznutím, pádem, nárazem, popálením, zásahem elektrickým proudem, zranění výbuchem a vloupání. Zejména stavba musí být navržena a postavena tak, aby byla zohledněna přístupnost pro osoby se zdravotním postižením a použití těmito osobami.
5. Ochrana proti hluku Stavba musí být navržena a provedena takovým způsobem, aby hluk vnímaný uživateli nebo osobami poblíž stavby byl udržován na úrovni, která neohroží jejich zdraví a umožní jim spát, odpočívat a pracovat v uspokojivých podmínkách.	5. Ochrana proti hluku Stavba musí být navržena a provedena takovým způsobem, aby byl hluk vnímaný uživateli nebo osobami poblíž stavby udržován na úrovni, která neohroží jejich zdraví a umožní jim spát, odpočívat a pracovat v uspokojivých podmínkách.
6. Úspora energie a ochrana tepla Stavba a její zařízení pro vytápění, chlazení a větrání musí být navrženy a provedeny takovým způsobem, aby spotřeba energie při provozu byla nízká s ohledem na místní klimatické podmínky a požadavky uživatelů.	6. Úspora energie a tepla Stavba a její zařízení pro vytápění, chlazení, osvětlení a větrání musí být navrženy a provedeny takovým způsobem, aby jejich spotřeba energie při provozu byla nízká s ohledem na uživatele a na místní klimatické podmínky. Stavby musí být rovněž energeticky účinné a musejí v průběhu své výstavby a odstraňování spotřebovávat co nejmenší množství energie.
-	7. Udržitelné využívání přírodních zdrojů Stavba musí být navržena, provedena a zbourána takovým způsobem, aby bylo zajištěno udržitelné využití přírodních zdrojů a zejména: - opětovné využití nebo recyklovatelnost staveb, použitých materiálů a částí po zbourání; - životnost staveb; - použití surovin a druhotných materiálů šetrných k životnímu prostředí při stavbě.

pro uvedení výrobku na trh. Jeho vhodnost pro použití v konstrukcích a podmínky zabudování by měly být uvedeny spíše v další technické dokumentaci výrobku, jako je technický list a montážní návod a samozřejmě při posouzení podmínek konkrétní stavby.

Vyjasnění významu tohoto dokumentu má pomoci změna jeho pojmenování. Prohlášení o shodě se bude nově jmenovat „prohlášení o vlastnostech“, což bezpochyby jasněji vystihuje význam dokumentu, který uvádí vlastnosti výrobku podle příslušné harmonizované technické specifikace. Změnou bude nutnost předložit, v případě požadavku, prohlášení o vlastnostech komukoli v tištěné podobě. Případně, což je významný posun, může být prohlášení o vlastnostech poskytnuto elektronickými prostředky (např. vystavením na webových stránkách výrobce). Jako pomůcka pro výrobce je vzor prohlášení o vlastnostech uveden v příloze Nařízení.

Požadavek na vystavení prohlášení o vlastnostech před prvním

uvedením výrobku na trh byl zachován. Dokumentace pro výrobek, který byl na trh uveden před 1. červencem 2013 a je tedy vybaven ještě „starým“ prohlášením o shodě, bude platit i nadále, dokud se nezmění technická specifikace výrobku nebo samotný výrobek nebo způsob jeho výroby, tak že musí být znovu posouzen. Pak se již musí postupovat podle Nařízení.

Posun nenastal v požadavku na jazyk prohlášení o vlastnostech. Nařízení stanovuje výrobci vystavit prohlášení v jazyce nebo jazycích, požadovaných členským státem, v němž je výrobek dodáván na trh. Platí tedy pravidlo, že pro výrobky dovážené z jiných členských států do ČR by se měly používat české překlady dokumentu.

Novinkou je, mimo požadavek na uvedení typu, série nebo sériového čísla nebo jiné identifikace výrobku, požadavek na uvedení i „jedinečného identifikačního kódu typu výrobku“. Kdo toto číslo vygeneruje a podle jakého klíče, tak aby nebylo shodné s jiným výrobkem na trhu, není zatím

autorovi článku známo. Logický by byl např. jeden centrální generátor např. na www.zodpovedne.eu, který by vždy vygeneroval odlišný kód. Toto řešení je ale jen představou autora a ověří ho až budoucí praxe.

Označení CE

S harmonizovanými technickými specifikacemi, prohlášeními o shodě a uvádění výrobků na trh je spjata evropská značka shody CE /foto 01/. Dosud značka CE byla dokladem toho, že výrobce pro výrobek vystavil prohlášení o shodě, tedy dosáhl shody vlastností výrobků s harmonizovanou technickou specifikací. Značka se umísťuje podle možností přímo na výrobek nebo jeho obal nebo štítek s výrobkem spojený nebo do průvodní dokumentace (např. faktura, dodací list), tak aby byla pro uživatele viditelná. Značku doprovází další údaje např. o identifikaci výrobce, harmonizované technické specifikaci, se kterou je výrobek v souladu, technické parametry výrobku apod.

01 | Označení CE na značkovém asfaltovém páse ELASTEK 40 SPECIAL DEKOR

Požadavek na označení CE se Nařízením nemění, upravuje se opět jen význam této značky v souladu s významem prohlášení o vlastnostech. Značka CE podle Nařízení vyjadřuje, že výrobek má takové vlastnosti, které jsou uvedeny v prohlášení o vlastnostech a výrobce za ně bere zodpovědnost.

Pro výrobky, pro které existují harmonizované technické specifikace, je značka CE jediným označením výrobku ve vztahu k těmto specifikacím, nesmí být zaměňována s jinou obdobou značky, její logotyp je stanoven, přičemž výška musí být min. 5 mm.

VÝROBKÝ MIMO PŮSOBNOST NAŘÍZENÍ

Pro stavební výrobky, pro které neexistují harmonizované technické specifikace, platí obdobná pravidla posuzování. Nejsou ale stanovena Nařízením, protože to se vztahuje jen na výrobky pro které harmonizované technické specifikace existují. Výrobce musí respektovat postupy uvedené v samostatném Nařízení vlády

č. 163/2002Sb. [5] Nejčastěji se pro takové výrobky vypracovává tzv. Stavebně technické osvědčení (STO), které uvádí technické požadavky na výrobek. Výrobek je testován, zda dosahuje parametrů uvedených v STO, o čemž je vystaven nezávislou technickou zkušebnou výsledný „certifikát“. Portfolio harmonizovaných technických specifikací se rozšiřuje a ČR je přejímá do soustavy českých technických norem (ČSN). Proto některé výrobky, které spadaly pod NV 163/2002 Sb., přecházejí pod NV 190/2002 Sb. resp. budou přecházet pod nové Nařízení. Přechod je obvykle zajištěn tzv. přechodným obdobím, tak aby výrobci mohli na nové podmínky reagovat.

VÝZNAM INFORMACÍ, STANOVENÝCH PODLE HARMONIZOVANÝCH TECHNICKÝCH SPECIFIKACÍ, DOPROVÁZející VÝROBKÝ NA TRHU

V úvodní části článku jsme stručně popsali změny, které v blízké době nastanou v podmínkách

uvádění stavebních výrobků na trh. Významnými pomocníky v tomto procesu jsou uvedené harmonizované technické specifikace výrobků. K těm je nutné, pro pochopení dále uvedeného, uvést, že se v drtivém procentu zabývají pouze zkoušením vlastností výrobků samotných, bez jakýchkoli konstrukčních souvislostí. Tato skutečnost je v nich dokonce velmi často přímo uvedena. Pro příklad:

- *Výsledky získané podle této evropské normy se vztahují na výrobky v době jejich prodeje. (výrobková norma EN 1304 pro pálené střešní tašky)*
- *Tato norma je určena pro stanovení charakteristik hydroizolačních pásů a fólií vyrobených nebo dodaných před jejich použitím. Tato norma se vztahuje výhradně na výrobky. Nevztahuje se na hydroizolační systémy složené z těchto výrobků a zabudované ve stavbách. (norma EN 1928 pro stanovení vodotěsnosti asfaltových, plastových a pryžových pásů a fólií pro hydroizolaci střech)*

Správné fungování konstrukcí staveb (zabudovaných výrobků) je ale závislé na návrhu a provedení jednotlivých částí při uvažování konkrétních podmínek prostředí a použití.

Vzhledem k tomu, že harmonizované technické specifikace, platné jednotně v celé EU, obsahují konsensus ustanovení pro potřeby všech členských států, mají jen omezenou možnost postihnout zamýšlené použití výrobku. Záměr specifikací poskytnout uživateli (např. projektantovi) informace o výrobku, tak aby podle nich zvolil ten správný s vhodnými parametry a potřebnými informacemi pro jeho návrh, lze využít jen zřídka.

Důvodů autor vidí několik:

- Specifikace nestanovují v dřtivě většině případů skutečné požadavky, tedy požadavky na hodnoty technických parametrů. K typu parametru ukládají pouze, že se má stanovit a vyjádřit formou mezní hodnoty, případně hodnoty včetně povolených tolerancí nebo třídou (parametr je v intervalu hodnot příslušné třídy).
- Zkoušky jsou prováděny v laboratorních podmínkách odlišných od reálných podmínek zabudování a užívání výrobků.
- Specifikace nemohou prokázat reálnou životnost výrobku zabudovaného do stavby.
- Autory specifikací výrobků jsou sami výrobci materiálů. Ti se především snaží výrobek co možná nejjednodušší cestou dodat na trh. Rozsah a náročnost zkoušení má spíše klesající trend.
- Do specifikací jsou prosazovány národní požadavky členských států stanovit vlastnosti neobvyklé pro použití v dalších zemích.

Nabízí se tedy, a to je bezesporu dnes možné, pohlížet na obdobné výrobky na trhu EU jednotným (harmonizovaným) pohledem, protože výrobky jsou prověřovány podle stejných postupů a nesou si tak přehledné informace alespoň pro jejich porovnávání mezi sebou.

Je nutné uvést, že členské státy, včetně ČR, sice mají příležitost jednak aktivně zasahovat do tvorby specifikací, tak i vytvářet např. národní přílohy specifikací, kde stanoví míru jednotlivých kritérií parametrů vhodných pro zabudování ve svých národních podmínkách. Stanovit tyto parametry však vyžaduje obrovské zkušenosti, čas i finanční zázemí a při existujícím množství a rychlosti přibývání specifikací není reálné tohoto stavu dosáhnout.

Vhodným příkladem, kdy se vytvoření použitelné národní přílohy EN povedlo, je např. ČSN EN 14351-1 *Okna a dveře – Norma výrobku, funkční vlastnosti – Část 1: Okna a vnější dveře bez vlastností požární odolnosti a/nebo kouřotěsnosti*, která může být projektantovi dobrým pomocníkem pro výběr vhodné výplně pro konkrétní stavbu v ČR. Jako dovětek této normy vznikla ale i TNI 74 6077 *Okna a vnější dveře – Požadavky na zabudování*

pro zabudování těchto výplní, což potvrzuje předešlé konstatování o náročnosti následné normalizační práce na „doděláním“ harmonizované technické specifikace.

Je tedy dobré si uvědomit, že prohlášení o shodě resp. prohlášení o vlastnostech i značka CE nevyjadřují technickou kvalitu výrobku a jsou to spíše atributy obchodního rázu, potřebné pro uvedení na trh a pohyb výrobku na trhu EU.

INFORMACE POTŘEBNÉ PRO ZABUDOVÁNÍ VÝROBKU

Z předešlého vyplývá, že pro správné a fungující zabudování a používání stavebních výrobků, jsou potřebné i další informace nebo podklady nad rámec deklarace podle harmonizovaných specifikací. Podívejme se na několik běžných stavebních výrobků, pro které výrobce vystavuje prohlášení o shodě a značí je značkou CE, tedy deklaruje jejich technické

parametry podle harmonizované specifikace. Otestujeme tedy, zda se dá projektovat podle prohlášení o shodě.

PÁLENÁ STŘEŠNÍ KRYTINA (EN 1304)

Norma požaduje deklarovat prosákavost (resp. neprosákavost) výrobků. Podle této EN se ale výrobek zkouší jen ve své ploše, pronikání vody pod tašky položené podle pokynů výrobce na střeše se netestuje. Styk sousedních tašek (přeložení) má ale vzhledem k pronikání vody do stavby stejně velký význam /foto 02/.

Stejná EN stanovuje na pálených taškách provést v podmínkách použití ČR 150 zmrazovacích cyklů. Taška nesmí po zkoušce vykazovat v normě popsané vady. Přípustné je ale např. odpadnutí závěsu tašky, když alespoň jeden ještě zůstává /foto 03/. Neodpadne ten zbývající hned při dalším cyklu, který se již nedělal? Navíc z normy

není zřejmé, jaké období životnosti tašky, v podmínkách užívání, vyjadřuje uvedený počet zmrazovacích cyklů.

FÓLIE PRO DOPLŇKOVOU HYDROIZOLAČNÍ VRSTVU VE SKLADBĚ STŘECHY (EN 13859-1)

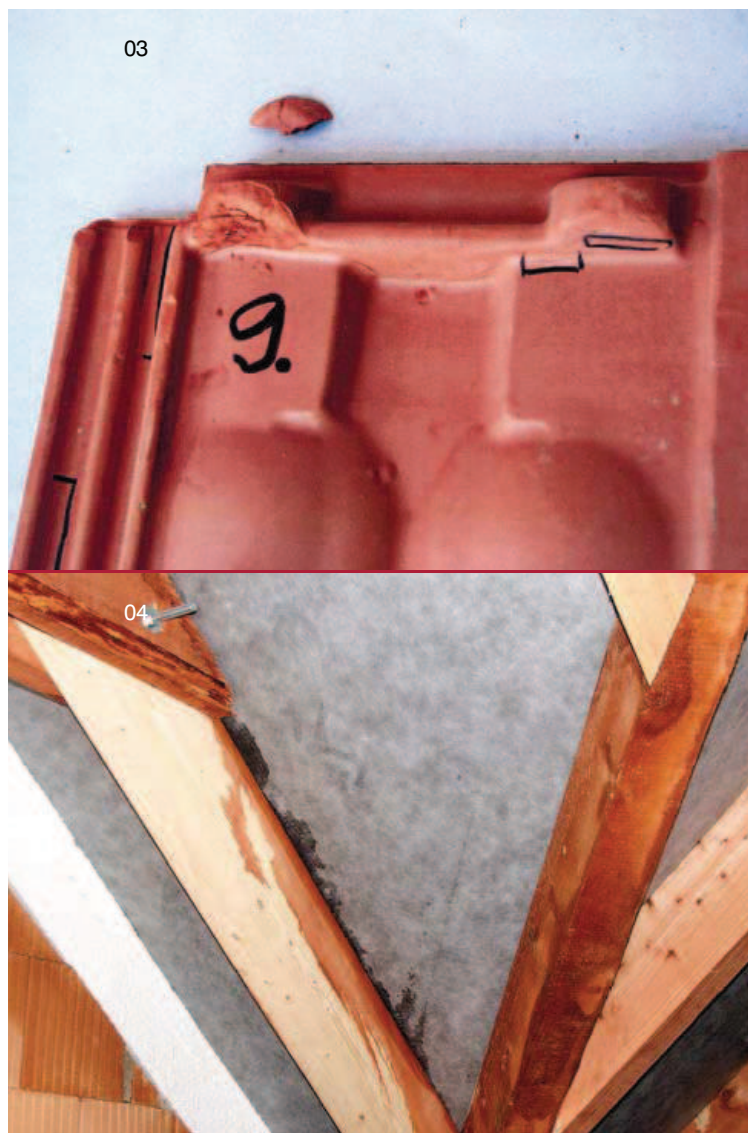
Zkouška vlivu prostředí při působení UV záření na fólii je modelová, množství energie neodpovídá možnému úhrnu, po dobu životnosti celé skladby střechy. I když je fólie chráněna krytinou, větracími taškami, u okapu, ale i styky tašek záření prostupuje.

Vodotěsnost fólií je stanovována laboratorním postupem tak, že většina výrobků dosahuje nejvyšší třídy vodotěsnosti W1. Vliv reálných podmínek, mimo uvedenou UV odolnost, zahrnující kombinaci podmínek zabudování (současné působení UV záření, teploty, vlhkosti,...) se nestanovuje.

Norma nezohledňuje působení běžně se ve stavbě vyskytujících chemických prostředků. Může jít např. o impregnaci dřevěných prvků střechy, se kterými je fólie ve styku. Přičemž se ví, že funkce fólie může být vlivem těchto prostředků degradována. Krokve na /foto 04/ byly impregnovány, fólie vlivem impregnace protekla.

TEPELNÉ IZOLACE (SKUPINA NOREM EN 16162 AŽ EN 13171)

Výrobkové normy tepelných izolací požadují stanovit součinitel tepelné vodivosti materiálu λ_D [W/mK]. Protože je parametr stanoven na výrobku kondicionovaném v laboratorních podmínkách, při teplotách i vlhkosti, které neodpovídají podmínkám použití, neměl by být pro návrh použit. Použita by měla být hodnota charakteristická λ_k [W/mK] podle ČSN 73 0540-3, která slouží pro výpočet návrhové hodnoty λ_u [W/mK] součinitele tepelné vodivosti. Návrhová hodnota

02| Světlo prosvěcuje styky skládané krytiny, krytinou můžeme předpokládat i pronikání větrem hnaného deště

03| EN norma vyhodnocuje při zkoušce mrazuvzdornosti ulomení závěsu tašky jako vyhovující, jestliže alespoň jeden další zůstává. Neodpadne ten zbývající hned při dalším cyklu, který se již nedělal?

04| Krokve byly impregnovány, fólie vlivem impregnace protekla

umožňuje zohlednit vlhkost materiálu ve skladbě a přesněji vystihuje chování materiálu v konstrukci viz tabulka /02/.

Výrobce tepelné izolace nemusí podle EN stanovit objemovou hmotnost výrobku. Parametr je ale velmi často potřebný pro návrh skladby.

SHRNUTÍ

Uvedené příklady naznačily, že parametry podle EN nemají často pro navrhování staveb v ČR význam nebo ty potřebné nejsou normami vyžadovány. Pro správné použití výrobků by pak měl výrobce dodat technický list s dalšími informacemi o výrobku a možnostech jeho použití a montážní návod. Na poskytnutí odpovídajících podkladů pamatuje dokonce platná legislativa. Zákon 634/1992Sb.[6] uvádí např.:

§ 9

(1) *Prodávající je povinen řádně informovat spotřebitele o vlastnostech prodáváných výrobků nebo charakteru poskytovaných služeb, o způsobu použití a údržby výrobku a o nebezpečí, které vyplývá z jeho nesprávného použití nebo údržby, jakož i o riziku souvisejícím s poskytovanou službou. Jestliže je to potřebné s ohledem na povahu výrobku, způsob a dobu jeho užívání, je prodávající povinen zajistit, aby tyto informace byly obsaženy v příloženém písemném návodu a aby byly srozumitelné.*

(2) *Povinností uvedených v odstavci 1 se nemůže prodávající zprostit poukazem na skutečnost,*

že mu potřebné nebo správné informace neposkytl výrobce, dovozce nebo dodavatel. Tyto povinnosti se však nevztahují na případy, kdy se jedná o zřejmé nebo obecně známé skutečnosti.

Výsledkem předešlých úvah je tedy předpoklad, že stavební výrobky, které jsou vzhledem k potřebě zabudování do stavby velice specifické, je vhodné nabízet vybavené nejen dokumentací potřebnou pro jejich legální prodej, umožňující volný pohyb na trhu EU, ale i informacemi potřebnými pro návrh v konstrukčních souvislostech, případně nabízet ucelená a ověřená konstrukční řešení.

<Zdeněk Plecháč>

- [1] SMĚRNICE RADY ze dne 21. prosince 1988 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se stavebních výrobků (89/106/EHS)
- [2] NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) č. 305/2011 ze dne 9. března 2011, kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a kterým se zrušuje směrnice Rady 89/106/EHS
- [3] 190/2002 NAŘÍZENÍ VLÁDY ze dne 10. dubna 2002, kterým se stanoví technické požadavky na stavební výrobky označované CE
- [4] Zákon č. 22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů
- [5] 163/2002 NAŘÍZENÍ VLÁDY č. 163/2002 Sb. ze dne 6. března 2002, kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky
- [6] Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

Tabulka 02 | Přehled deklarované, charakteristické a návrhové hodnoty součinitele tepelné vodivosti EPS 70 F s příměsí grafitu

EPS 70 F s příměsí grafitu	
Deklarovaná hodnota podle výrobce	$\lambda_D = 0,032 \text{ W/mK}$
Charakteristická hodnota podle tabulky A.1 v ČSN 73 0540-3	$\lambda_K = 0,039 \text{ W/mK}$
Návrhová hodnota podle tabulky A.1 v ČSN 73 0540-3	$\lambda_{vy} = 0,040 \text{ W/mK}$